

By- og Landskabsstyrelsen
Landsplan
Haraldsgade 53
2100 København Ø

5. marts 2010

Høringssvar vedrørende Lov om testcenter for store vindmøller ved Østerild - J.nr. BLS-100-00146

Friluftsrådet har modtaget udkastet til lovforslaget om etablering af et testcenter for store vindmøller ved Østerild. Friluftsrådets høringssvar omfatter en række overordnede bemærkninger til lovforslaget samt kommentarer til de enkelte bestemmelser.

Høringssvaret skal ses i sammenhæng med Friluftsrådets høringssvar vedrørende VVM-redegørelsen for testcentret.

Overordnede bemærkninger

Processen

Friluftsrådet har sympati for ønsket om at etablere et nationalt testcenter for store vindmøller i Danmark. Friluftsrådet ønsker som Regeringen fortsat, at Danmark skal være førende inden for udvikling og anvendelse af vedvarende energikilder herunder vindenergi.

Det er imidlertid Friluftsrådets opfattelse, at processen omkring tilblivelsen af plangrundlaget for testcenteret har været meget lukket. Rådet finder det stærkt kritisabelt, at offentligheden først er blevet inddraget i processen efter, at man politisk har lagt sig fast på, hvor testcentret skal lokaliseres. Det giver fornemmelsen af en skinproces, hvor offentligheden ingen mulighed har for at påvirke det egentlige kernespørgsmål, nemlig hvor testcentret skal lokaliseres geografisk.

Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget fremgår det, hvilke forudsætninger der har været afgørende for lokaliseringen af testcentret. En del af disse forudsætninger er af teknisk karakter, og Friluftsrådet har forståelse for, at disse kun i et vist omfang kan sættes til debat. En del af forudsætningerne er imidlertid politisk begrundet. Friluftsrådet synes, det ville have klædt Regeringen, om disse forudsætninger havde været sat til reel offentlig debat.

Umiddelbart synes det jo sympatisk, at der ved lokaliseringen af testcentret skal lægges vægt på, at etableringen og driften af testcentret skal være til gene for så få naboer som muligt og skal kræve et minimum af ekspropriationer. Der synes dog på forhånd at være truffet den konklusion, at dette enklest kunne imødeses ved at lokalisere testcentret i et område domineret af statsejede arealer.

En vedtagelse af lovforslaget indebærer rydning af mellem 800 og 1200 ha skov. Dette vil have store konsekvenser for natur, landskab og rekreative interesser.

Det havde været mere reelt, hvis screeningen af lokaliseringmuligheder alene havde taget udgangspunkt i de tekniske forudsætninger, der er for etableringen af testcentret således, at der kunne være foretaget en reel vægtning af, om hensynet til et ukendt antal personer skulle tillægges større betydning end hensynet til naturen, landskabet og de rekreative interesser.

Friluftsrådet opfordrer derfor Regeringen til at gennemføre en ny screeningsproces, hvor kun de tekniske forudsætninger sætter rammer for, hvilke geografiske områder der indgår i screeningen. Med udgangspunkt i screeningsresultaterne skal der gennemføres en fornyet offentlighedsproces, der skal medvirke til at afklare, hvilke hensyn der bør veje tungest i forhold til at beslutte, hvor testcentret skal lokaliseres.

Danske interesser

Der lægges i de almindelige bemærkninger til lovforslaget stor vægt på den betydning testcentret vil have for fortsat at sikre den danske vindmølleindustri en førerposition på verdensmarkedet. Friluftsrådet kan imidlertid ikke ud fra lovforslaget se, hvordan det sikres, at det reelt bliver danske vindmølleproducenter, som vil drage fordel af testcentret. Det fremgår således intetsteds af høringsmaterialet, hvordan man forholder sig til en situation, hvor udenlandske vindmølleproducenter eller danske datterselskaber under udenlandske vindmølleproducenters ønsker at gøre brug af testcentret.

Økonomien

I bemærkningerne til lovforslaget anslås det, at udgifterne til erstatningsskov vil ligge mellem 50 og 70 mio. kr. afhængig af hvor meget fredskov, der vil blive ryddet.

Det skulle undre Friluftsrådet meget, hvis der ikke ligger nøje beregninger bag dette overslag. Friluftsrådet finder det kritisabelt, at de beregninger og politiske beslutninger, der ligger bag dette overslag, ikke fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.

Med blot et minimalt kendskab til jordpriser og etableringsomkostninger for skovrejsning, kan det umiddelbart konkluderes, at kun en begrænset del af erstatningsskoven vil kunne blive rejst som offentlig skov. Det burde derfor have fremgået af udkastet til lovforslaget præcis hvordan de 50-70 mio. kr. forudsættes anvendt til henholdsvis offentlig og privat skovrejsning.

Udkastet til lovforslaget burde desuden have redegjort for, hvordan den betydelige private skovrejsning, der forudsættes gennemført for at opnå, at der rejses erstatningsskov i forholdet 1:1, forventes at påvirke den øvrige nationale private skovrejsningsindsats. En indsats som Friluftsrådet vil forvente må falde tilsvarende og derfor vil medføre, at det danske skovareal ikke vil blive øget i en årrække, sådan som politisk vedtagne programmer ellers forudsætter.

Placering i forhold til Nationalpark Thy

Nationalpark Thy har, efter Friluftsrådets opfattelse, stort potentiale til en udvidelse på længere sigt. Kommende udvidelser af nationalparken kan med fordel omfatte blandt andet områderne Bulbjerg, Hjørdemål og Vejlerne samt de kystnære områder i Jammerbugt Kommune. I forhold til Regeringens mål om at etablere nationalparker til glæde for både flora, fauna og ikke mindst de landskabelige oplevelser, vil det være til stor gene for oplevelsen af landskabet at lokalisere testcenteret ved Østerild. Den visuelle forurening vil stort set udelukke muligheden for de vildmarksoplevelser, som ellers er det særegne ved Nationalpark Thy.

Den nye natur

Det fremgår af høringsmaterialet, at størsteparten af det berørte område vil blive genskabt som klitheder. Det fremgår endvidere, at den landskabsforvaltning og naturpleje, som vil blive gennemført i området, vil resultere i en af de største landskabsforandringer, vi både areal- og skalamæssigt har oplevet i Danmark.

Det undrer derfor Friluftsrådet, at der ikke i højere grad er lagt op til at udnytte denne naturforandring til også at øge befolkningens muligheder for at opleve denne natur. Friluftsrådet opfordrer derfor til, at lovforslaget også forholder sig til dette og sikrer den nødvendige økonomi til at gennemføre det.

Kommentarer til de enkelte bestemmelser

§ 8: Friluftsrådet vil kalde det grænsende til snyd, når det af det sammenfattende skema i de almindelige bemærkninger fremgår, at der etableres erstatningsskov i omfanget 1:1 i stedet for den fredskov der ryddes, når der ikke i lovforslaget findes nogen forpligtigelse til at etablere erstatningsskov.

Friluftsrådet er oprigtigt undrende over, hvorfor der i udkastet til lovforslag slækkes på de almindelige regler for etablering af erstatningsskov. I første omgang er det Miljøministeren, eller med andre ord den danske stat, der har ansvaret for etableringen af erstatningsskoven. Det er næppe rimeligt, at staten skal have lempeligere vilkår i forbindelse med rydning af fredskov end private, slet ikke i en situation, hvor rydningen af fredskoven ikke sker med sigte på at fremme et almennyttigt formål.

Det fremgår imidlertid af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at de udgifter, der er forbundet med etableringen af testcentret, skal finansieres af centrets brugere, herunder også udgifterne til etablering af erstatningsskov. Reelt vil det derfor være vindmølleindustrien i Danmark, der skal betale for etableringen af erstatningsskoven. Friluftsrådet er helt uforstående overfor, hvorfor vindmølleindustrien ikke skal pålægges samme krav om etablering af erstatningsskov som andre erhverv, der ønsker at udnytte fredskovsarealer med erhvervsmæssige formål. Rådet er meget bekymrede for den præcedens lovforslaget må frygtes at skabe.

Der ryddes mellem 800 ha og 1200 ha statsskov som led i projektet. Statsskov eller anden offentligt ejet skov rummer langt bedre muligheder for at færdes og opholde sig i naturen end privatejet skov. Friluftsrådet kan derfor på ingen måde acceptere, at der lægges op til, at dele af erstatningsskoven skal rejses som privat skov. Med mindre det eksplicit sikres i loven, at der i den private skov gælder tilsvarende regler for offentligheden ret til at færdes og opholde sig som naturbeskyttelsesloven fastsætter for offentligt ejede skove.

Friluftsrådet har ovenfor konkluderet, at de anslåede udgifter til etablering af erstatningsskov på 50 mio. kr. på ingen måde rækker til at finansiere, at erstatningsskoven rejses som offentlig skov. Et mere realistisk bud vil være, at udgifterne vil komme til at ligge mellem 200 og 300 mio. kr. Men uanset om udgifterne til etablering af erstatningsskov vil beløbe sig til 50 mio. kr., 200 mio. kr. eller 300 mio. kr. er det næppe beløb, der har afgørende betydning for en industri, hvor det private firma Vestas alene i 2008 havde en omsætning på knap 45 mia. kr. og et overskud på knap 4 mia. kr.

Det er normal procedure, at der ikke gives tilladelse til rydning af fredskov, før der er fundet passende erstatningsarealer. I udkastet til lovforslaget findes der ingen frister for, hvornår arealerne til erstatningsskoven skal være fundet. Faktisk forholder udkastet til lovforslaget sig slet ikke til dette spørgsmål. Friluftsrådet finder det stærkt utilfredsstillende, at Miljøministeriet også i denne sammenhæng afviger fra den normale procedure.

Hele lovforslagets tilgang til etableringen af erstatningsskov efterlader Friluftsrådet med en opfattelse af, at man har forsøgt at få det til at se ud som om, der til fulde kompenseres for de tab rydningen af de 800-1200 ha statsskov vil medføre, uden at lovforslaget reelt sikrer værktøjer og økonomi til dette.

Friluftsrådet vil derfor have lovforslaget ændret således, at lovforslagets § 8, stk. 2 i stedet affattes således: "**Miljøministeren etablerer til erstatning for skov, der er ryddet i henhold til stk. 1, erstatningsskov i forholdet 1:1 på statsejede arealer.**"

Det skal endvidere fremgå af bemærkningerne til lovforslaget:

- at erstatningsskoven skal rejses som offentligt ejet skov
- at erstatningsarealerne skal være fundet før etableringen af testcentret kan påbegyndes og der skal sættes en frist for, hvornår skovrejsningen skal være gennemført.

Udkastet til lovforslagets overslag over udgifterne til etablering af erstatningsskoven skal derfor naturligvis også ændres.

Friluftsrådet støtter regeringens hensigt om kun at etablere en del af erstatningsskoven lokalt. Der findes mange områder af Danmark hvor omfanget af offentligt ejet skov er meget begrænset, og hvor den danske befolknings adgang til natur- og friluftsoplevelser kan forbedres væsentligt. Friluftsrådet ønsker dog, at det sikres, at de lokale behov for skovrejsning opfyldes før der etableres erstatningsskov i andre dele af landet.

§ 24: Det fremgår af bestemmelsen og bemærkningerne til lovforslaget, at naturbeskyttelseslovens kapitel 4 ikke gælder i testområdet, der kan afspærres med bomme og kæder. Dette sker med henvisning til sikkerheden. Friluftsrådet har forståelse for, at der med henvisning til sikkerheden kan være behov for i perioder at afspærre testområdet.

Danmarks Tekniske Universitet bliver i følge lovforslaget driftsansvarlig for testcenteret. Danmarks Tekniske Universitet har næppe udbredt erfaring med at håndtere spørgsmål angående offentlighedens adgang. Friluftsrådet finder det derfor nødvendigt, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvordan offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i testområdet er, når dette ikke er afspærret af sikkerhedsmæssige grunde.

Friluftsrådet anbefaler, at reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 4 for offentligt ejede arealer skal være gældende. Det er de regler, der er gældende i dag og da sikkerhedshensynet er eneste begrundelse for periodevis at indføre restriktioner, er der ingen argumenter for, at reglerne for offentligheden ret til at færdes og opholde sig i området skal være mere restriktive end før.

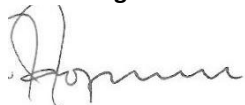
Derudover skal det af bemærkningerne til bestemmelsen fremgå mere præcist under hvilke omstændigheder testområdet kan lukkes for offentligheden. Friluftsrådet frygter en situation, hvor den driftsansvarlige vil opfatte offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i testområdet som en uvæsentlig interesse og som et irritationsmoment, og derfor vil benytte lovens vage tekst til at holde testområdet permanent lukket for offentlighedens færdsel.

Friluftsrådet lægger stor vægt på, at offentlighedens ret til at færdes og opholde sig i området behandles med den rette respekt. Testområdet bør derfor ikke lukkes mere, end det er nødvendigt, forstået på den måde, at lukningerne både i tid og rum skal være sagligt begrundet.

Det bør ligeledes fremgå af bemærkningerne, at den driftsansvarlige har pligt til på en hjemmeside at informere om, hvornår og i hvilket omfang testområdet vil være lukket for offentligheden.

Afslutningsvis ønsker Friluftsrådet at gentage sin opfordring om at gennemføre en fornyet screeningsproces og inddrage offentligheden i en reel debat om, hvor testcenteret skal lokaliseres.

Med venlig hilsen

Jeppe Jørgensen
Formand for Regionskontaktudvalget og
medlem af Friluftsrådets bestyrelse

Jacob Funder
Formand for Kreds Nordvest